סירוסין לא יצא ר' מונא אומר משום רבי יהודה אף בסירוגין אם שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש אמר רב יוסף הלכה כר' מונא שאמר משום ר' יהודה א"ל אביי לרב יוסף כדי לגמור את כולה מהיכא דקאי לסיפא או דלמא מרישא לסיפא א"ל מרישא לסיפא דא"כ נתת דבריך לשיעורין אמר ר' אבא א"ר ירמיה בר אבא אמר רב הלכה כרבי מונא ושמואל אמר אין הלכה כרבי מונא בסורא מתנו הכי בפומבדיתא מתנו הכי אמר רב כהנא אמר רב הלכה כרבי מונא ושמואל אמר אין הלכה כר' מונא רב ביבי מתני איפכא רב אמר אין הלכה כר' מונא ושמואל אמר הלכה כר' מונא אמר רב יוסף נקוט דרב ביבי בידך דשמואל הוא דחייש ליחידאה דתנן שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה משום ר' יהודה בן בתירה אמרו אומרים לו המתן עד שיעשה אחיך הגדול מעשה אמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירה ת"ר השמיט בה סופר אותיות או פסוקין וקראן הקורא [א] כמתורגמן המתרגם יצא מיתיבי היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות אם רשומן ניכר כשרה ואם לאו פסולה לא קשיא הא בכולה הא במקצתה ת"ר השמיט בה הקורא פסוק אחד לא יאמר אקרא את כולה ואח"כ אקרא אותו פסוק אלא קורא מאותו פסוק ואילך נכנס לבית הכנסת ומצא צבור שקראו חציה לא יאמר אקרא חציה עם הצבור ואח"כ אקרא חציה אלא קורא אותה מתחילתה ועד סופה: מתנמנם יצא וכו': היכי דמי מתנמנם אמר רב אשי נים ולא נים תיר ולא תיר דקרו ליה ועני ולא ידע לאהדורי סברא וכי מדכרו ליה מידכר: היה כותבה דורשה ומגיהה אם כוון לבו יצא וכו': היכי דמי אי דקא מסדר פסוקא פסוקא וכתב לה כי כוון לבו מאי הוי על פה הוא אלא דכתב פסוקא פסוקא וקרי ליה ומי יצא והאמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כדברי האומר כולה ואפי' למ"ד מאיש יהודי צריכה שתהא כתובה כולה אלא דמנחה מגילה קמיה וקרי לה מינה פסוקא פסוקא וכתב לה לימא מסייע ליה לרבה בר בר חנה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב דלמא דאתרמי ליה אתרמויי גופא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב מיתיבי אמר רשב"א מעשה בר' מאיר שהלך לעבר שנה בעסיא ולא היה שם מגילה וכתבה מלבו וקראה א"ר אבהו שאני רבי מאיר דמקיים ביה ועפעפיך יישירו נגדך אמר ליה רמי בר חמא לרבי ירמיה מדפתי מאי ועפעפיך יישירו נגדך אמר לו אלו דברי תורה דכתיב בהו התעיף עיניך בו ואיננו ואפילו הכי מיושרין הן אצל ר' מאיר רב חסדא אשכחיה לרב חננאל דהוה כתב ספרים שלא מן הכתב אמר ליה ראויה כל התורה כולה ליכתב על פיך אלא כך אמרו חכמים אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב מדקאמר כל התורה כולה ראויה שתיכתב על פיך מכלל דמיושרין הן אצלו והא רבי מאיר כתב שעת הדחק שאני אביי שרא לדבי בר חבו למיכתב תפלין ומזוזות שלא מן הכתב כמאן כי האי תנא דתניא ר' ירמיה אומר משום רבינו תפלין ומזוזות נכתבות שלא מן הכתב ואין צריכות שרטוט והלכתא תפלין אין צריכין שרטוט מזוזות צריכין שרטוט אידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב מ"ט מיגרם גריסין: היתה כתובה בסם כו': סם סמא סקרא אמר רבה בר בר חנה סקרתא שמה קומוס קומא

קנקנתום

סירוסין. למפרע. כמו סרס את המקרא ודרשהו וכן יצא מתוכך או מסורס (נדה דף כח.): **דחייש ליחידאה.** במקום שהיחיד מחמיר ורבים מקילין: **שומרת יבם.** מצפה ליבמה וממתנת בגדול ליכנס בא אחד מן האחין וקידש את אחותה של יבמה אחר שנפלה היבמה לפניהן: **אומרים לו המתן.** מלכונסה: **עד שיעשה אחיך הגדול מעשה.** ביבמתו או לחלוץ או ליכנס. אבל בעוד היבמה לפני כולן לחלוץ או לייבם הרי היא לכל אחד כאשתו על ידי זיקת יבום ואסור באחותה משום אחות אשה דקסבר יש זיקה אפי' בתרי וכל שכן בחד ופליגי רבנן עליה ואמרי הואיל ושני אחים הן אין זיקתו מיוחדת להיות מוטלת על אחד מהן להיות כאשתו ומותר באחותה: **השמיט.** דילג בה הסופר פסוק אחד וקראן הקורא: **כמתורגמן המתרגם.** על פה: **תיר.** ער: **אהדורי סברא.** דבר הבא מבינת הלב: **דקא מסדר פסוקא.** על פה וכתב ליה וקתני יצא ע"י קריאת אותו סידור: **הלכה כדברי האומר כולה.** צריך לקרות. ופליגי בה תנאי במתני' מהיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה ידי חובתו רבי מאיר אומר כולה ר' יהודה אומר מאיש יהודי: **דמנחא מגילה קמיה.** ומעתיק ממנה: **מסייע ליה לרבה.** מתני' דקתני יצא וליכא לאוקמה אלא במעתיק מן הכתב מסייע ליה לרבה: **דלמא דאיתרמי ליה.** לעולם מותר לכתוב בלא העתק ומתני' דאתרמי ליה מגילה ומעתיק ממנה ואיצטריך לאשמעינן דהיכא דמעתיק ממנה אם כוון לבו יצא: **התעיף עיניך בו ואיננו.** אם תכפול עיניך ממנה הרי היא משתכחת ממך כהרף עין: **דבי בר חבו.** מוכר תפילין הוה כדאמרינן בבבא מציעא (דף כט:) תפילין דבי בר חבו שכיחי: **והלכתא כו'.** כך הלכה למשה מסיני: **מיגרם גריסין.** שגורות בפי הכל: **סמא.** זרניך בלשון קודש אורפומינט"ו בלע"ז: **סקרתא.** צבע אדום שצובעין בו תריסין: **קומא.** שרף אילן:

חרתא

נקוט דרב ביבי בידך. דאמר רב אין הלכה כרבי מונא שאמר שחוזר לראש וכן הלכה דאין צריך לחזור לראש דהלכה כרב באיסורי דאמר כן ורבי יוחנן קאי כוותיה בפרק בתרא דר"ה (דף לד: ושם) דאמר שאם שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום יצא ומקיים התם תניא נמי הכי ומייתי הא ופריך והא אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק שאם שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש ומשני הא דידיה הא דרביה ומדמייתי כוותיה שמע מינה הלכתא כוותיה ומכאן סומך ר"י כשעומד באמת ויציב שממתין עד שיאמר עם הצבור קדושה וברכו ואמן יהא שמיה רבא: **שקידש** אחיו את אחותה. דווקא קידש אומרים לו המתן מלישא דכיון דאינה עדיין אלא ארוסה נראה שנושא אחות זקוקתו אבל אם נשאה אשתו גמורה היא ואין צריך להמתין דהא פקע זיקה לגמרי ודוקא קידש אחר נפילה אבל קודם נפילה שלא היתה אחות זקוקתו בשעת הקדושין אין אומרים לו המתן שהרי לא היתה שום זיקה מעולם וטעמא דר' יהודה משום דסבר יש זיקה: **תפלין** אינן צריכין שרטוט. פירש ר"ת דכן הלכה:

קנקנתום חרתא דאושכפי. פירש הקונטרס ארמינט"א וקשיא דא"כ יהא אסור להטיל ארמינ"ט לתוך הדיו אלא ש"מ דקנקנתום לא הוי ארמינ"ט דהכי נמי משמע התוס' דמפרש טעמא דקנקנתום אסור משום דכתיב (במדבר ה) וכתב ומחה גבי סוטה כתב שיכול למחות ודיו שיש בו קנקנתום אינו יכול למחות וא"כ ש"מ דקנקנתום לאו היינו ארמינ"ט שהרי בכל יום אנו מטילין ארמינ"ט לתוך הדיו שלנו ואפ"ה מחקינן ליה שפיר ונראה כדפי' רשב"ם בעירובין (דף יג. ושם) דקנקנתום היינו ויטריול"ו ונהי דאמרינן התם שהיא ירוקה מ"מ י"ל שמשחרת כשעושים אותה הדק הדק:

דיפתרא

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פ"ב מהלכות מגילה הלכה א טוש"ע א"ח סימן תרץ סעיף ה:
יז ב מיי' פ"ו מהל' יבום וחליצה הלכה ח [ופ"א שם הלכה יד] סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סימן קעו סעיף ה:
יח ג ד ה מיי' פ"ב מהל' מגילה הלכה י סמג עשין מד"ס ד טוש"ע א"ח סימן תרצ סעיף ג:
יט ו מיי' שם הלכה א טוש"ע שם סעיף ו:
כ ז מיי' פ"ב שם הלכה ג:
כא ח מיי' שם פ"ב הלכה ו טוש"ע שם סעיף יג:
כב ט מיי' פ"א מהל' תפלין הלכה יב טוש"ע י"ד סימן רעד סעיף ג:
כג י מיי' שם טוש"ע א"ח סי' לב סעי' ו:
כד כ מיי' שם [ופ"ה שם הלכה ג] טוש"ע י"ד סימן רפח סעיף ח:
כה ל מיי' שם טוש"ע א"ח סימן לב סעיף כט וסעיף לא [וטור י"ד סימן רפח]:

תורה אור השלם

ו. עֵינֶיךָ לְנֹכַח יַבִּיטוּ וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁרוּ נֶגְדֶּךָ: משלי ד כה
ז. הֲתָעִיף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאֵינֶנּוּ כִּי עָשֹׂה יַעֲשֶׂה לּוֹ כְנָפַיִם כְּנֶשֶׁר יָעוּף הַשָּׁמָיִם: משלי כג ה

לעזי רש"י

אורפומניט"ו (אורפימינ"ט). צבע צהוב.

רבינו חננאל

סירוסין (א), חדא פרא חדא, אחד ולתי אחד. כגון שקורא פסוק ומניח פסוק וקורא פסוק שלישי וחוזר וקורא הפסוק השני שהניח, כי האי גוונא לא יצא. ר' מינא אמר משום ר' יהודה אף בסירוגין אם שהה כדי לגמור את כולה אע"ג שחזר וקרא הנשאר והשלימה לא יצא. ואוקימנא כששהא כדי לגמור את כולה מרישא לסיפא מויהי בימי אחשורוש עד כי מרדכי היהודי. ואסיקנא אמר רב יוסף נקוט דרב ביבי בידך דאמר רב אין הלכה כר' מינא ושמואל אמר הלכה כר' מינא, דשמעינן לשמואל דחייש ליחידאה דתנן שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה כו'. ופשוטה היא. וקיימא לן כרב דאיסורא היא ולא חיישינן לשמואל, אלא אם קראה סירוגין אפילו שהא כמה יצא. ואע"ג דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק באחרית ראש השנה בהלל ובמגילה אם שהא כדי לגמור את כולה חוזר לראש, הא אמר ר' יוחנן לר' אבהו לדידי לא סבירא לי. וא'מר שמע ט' תקיעות בט' שעות ביום יצא, ותניא כוותיה. ובתלמוד ארץ ישראל אמרו משמיה דרב הלכתא כר' מינא שאמר משום ר' יהודה שאמר משום ר' יוסי הגלילי. ת"ר השמיט בה סופר פסוק ואותיות וקראן הקורא כמתורגמן המתרגם, כלומר דרך המתרגם שמוסיף דברים מלבו לברר הטעם ומצא קרא אותן הדברים על פה, כן גם הקורא פסוק או אותיות על פה אעפ"כ יצא. ורמינן עלה היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות אם רישומן ניכר יצא ואם לאו לא יצא. ומתניתין נמי דקתני קראה על פה לא יצא. ופרקינן הני מילי בכולה, אבל פסוק או אותיות אם (ב) עשה וקראן על פה יצא. ת"ר השמיט בה הקורא פסוק, לא יאמר הקורא אקרא את כולה עם הצבור ואחזור ואקרא אותו פסוק, אלא קורא אותה מאותו פסוק. וכן מי שנכנס לכנסת ומצא צבור שקראו חציה, לא יאמר אקרא מיכן ואחר כך אחזור ואקרא חציה הראשון, אלא קורא אותה מתחלתה ועד סופה. קראה מתנמנם יצא. אוקימנא רב אשי כגון דנים ולא נים תיר ולא תיר דקרו ליה ועני ולא ידע לאהדורי [illegible]

מסורת הש"ס

א) [שבת לה: גיטין יז. ר"ה כט. חולין ט. לג.], ב) יבמות מא., ג) שם יח: מא., ד) [תוספתא פ"ב], ה) תענית יב. פסחים קב: יבמות נב. נדה סג., ו) [עי' תוספות תענית יב: וע"ע היטב תוספות נדה סג.], ז) [לקמן יט.], ח) [שם], ט) מנחות לג:, י) [תוספתא פ"ב], כ) [עי' תוספות יבמות קטו. ד"ה א"ר עקיבא], ל) [גי' הערוך הבו], מ) מנחות לג:, נ) גיטין יט. שבת קד., ס) [ב"ב קיט:], ע) [לקמן יט.], פ) [אסתר ג], צ) [חולין פח:], ק) עיין לדף יט., ר) [עירובין יג.]

גליון הש"ס

גמ' עד שיעשה אחיך הגדול. במתניתין יבמות דף מא איתו ואולם במתניתין במשניות איתא כן ועיין בתוי"ט שם: שם שהלך לעבר שנה. עיין יבמות קטו ע"א תוד"ה אמר ר"ע: שם שאני ר"מ. עיין מ"ר בראשית פ"פ ל"ו שמירן שפתי מגילות כתב נגו הראשונה וקיים השניה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' כמתורגמן המתרגם. נ"ב לפרש"י כל זה שפת יתר הוא אבל הפירוש הוא שקראן בלשון תרגום לפי שהיו רגילין בתרגום בעל פה וקמ"ל דאף למאן דאמר אשורית יצא בלעז וקמ"ל אף שקרא בכל לשונות יצא דהא צריך לקרות כולה ואף המיעוט מעכב מדקאמר (לעיל ע"א) אתו אנן כו' וכ"ה להדיא בפירוש הר"ל בירושלמי ומ"ש בירושלמי מי שיודע גם אשורית אין יוצא בלעז היינו אם כתובה אשורית דלא כגמ' דילן וקי"ל כגמ' דילן דבזה אף לועז לא יצא מ"מ פשטא דמתני' דקאמר והלועז כו' וגמ' דפריך והא לא ידע כו' ופשטא דירושלמי משמע כדברי הרמב"ן דלא יצא אלא הלועז דוקא וכאן דוקא במקצתה כי היכי דיצא בעל פה אלא שי"ל דגמ' דילן פ"ל כשמואל בירושלמי דלא כר' אבהו מדפריך גמ' מבעל פה ולא פריך מתרגום (ועמ"ש רביט בא"ח סימן תר"ץ):

מוסף רש"י

סירוסין. כגון שקורא הפסוק מסופו לראשו ולכך לא יצא, פירוש אחר סירוסין שקורא פסוק אחד ומניח אחד (האורה ח"א סי' סו). שומרת יבם. ממתנת ליבום יבמה (יבמות יח:). שקידש אחיו. אחד מן האחין, את אחותה. לאחר שנפלה זו לפניהם והתקקה לכולן (שם מא.). אומרים לו. לאחרים, המתן. מלכנוס, לפי שאחות זקוקתך היא, עד שיעשה אחיך מעשה. עד שייבם אחיך את היבמה ותפקע זיקתה ממך (שם יח:). תיר. ער. כמתרגמינן ויקץ ויתער (תענית יב:). לאהדורי סברא. אם צריך ממנו דבר שצריך הרהור אינו יודע לומר בטעם [illegible] (שם). מיגרם גריסין. רהוטים הם בפי כל אדם ולא צריכין כתב, הלכך אין צריך להעתיקם מספר אחר (מנחות לב:). קומא. גומא. שרף אילן (שבת קה).

א) אולי צ"ל סירוסין בירושלמי הדא פרא חדא אחד ולתי אחד כגון וכו' וכ"ה בירושלמי שם בסכך לשנא ורבינו מפרש דפרא חדא היינו ולתי אחד.
ב) אולי צ"ל אם השמיטו וקראן וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com